

Inhoud

Wij zijn o.a. ons brein, Arko Oderwald, Koos Neuvel en Willem van Tilburg 8

O brein, Mark Boog 16

Identiteit

Lichaamloos bestaan. De illusie van het brein als computer,
Henk Maassen 19

Hersen, Mark Boog 28

Wie ik was die kan ik niet bezoeken. Over de afgrond van de identiteit,
Arko Oderwald 29

Mens met het brein van een zwijn. Een geslaagde transplantatie van
hersenweefsel, Jan Kardaun 45

Modern zielsverlies. De neuropsychiater en het pact met de duivel,
Frits Milders 51

Kunstmatig intelligent, Mark Boog 65

Biologie voor de jeugd, Leo Vroman 66

De zolder; echtelijke neurologie, Anna Enquist 67

De laatste bevindingen, Rutger Kopland 68

Brein, Ignace Schretlen 69

Het hoofd, Miroslav Holub 70

Hoofdpijn

Hoofdpijn als middel. Kansen en bedreigingen van migraine,
Caroline de Pater 73

Een migrainedagboek, Andrew Levy 80

Het verwarde brein	6
<hr/>	
<i>Meningitis, Thomas Mann</i>	84
Hoofdpijn, Jan Kal	89
Geheugen en bewustzijn	
<i>Notitie over het 'toverblok', Sigmund Freud</i>	91
Gevangen in het heden. 'Memento' en de verdwijning van herinnering, Erik Fokke	95
Hersenoperatie, Ignace Schretlen	103
Een gat in de wereld. Over de 'hersensboeken' van J. Bernlef, Koos Neuvel	105
Niet waar, Mark Boog	121
Een meesterlijk portret. Voskuil en zijn schoonmoeder, Jacobien Erbrink	123
Is het vandaag of gisteren, M. Vasalis	133
Verborgene bewustzijn. Hoe een coma een mens verandert, Dorly Deeg	135
Glasgow coma scale, Vrouwke Tuinman	143
Bewustzijn, Mark Boog	144
Waarnemen	
Mensen om te omhelzen. Waarom schrijvers psychiatrische aandoeningen omarmen, Miquel Ekkelenkamp Bulnes	147
Konijntjes. Over de dreiging van lieve beestjes, Ignace Schretlen	159
Een omgekeerde grot. Illusie en werkelijkheid in 'The Matrix', Andrea Ruissen	165
Tussen waan en werkelijkheid. Schizofrenie in 'A beautiful mind', Maartje Katzenbauer	170
Bewegen en spreken	
Schuld en traagheid. Over de ziekten van Parkinson en Swaab, Arko Oderwald	181
Mijn been is een ander. De ervaringskennis van Oliver Sacks, Jenny Boumans	191

Inhoud	7
--------	---

Zet, zet, mat. J.H. Donner en het brein van een schaker, Bert Jan Kraal	201
Genezend schrijven. Twee bijzondere beroerten, Willem van Tilburg	213
De toekomst is een brug die je nu niet over hoeft. De demonen van MS, Joost Zaat	227
Maar het denken gaat wel door. Het pijnlijke bewustzijn van ALS, Arko Oderwald	233
Ruzie met de woorden. Over dyslexie, afasie en ander taalongemak, Gert J. Peelen	241
Verdwenen vanzelfsprekendheid. Christa Wolf en de reflectie op een hersenoperatie, Henriëtte van der Horst	251
Uitval, Eva Gerlach	258

Gedrag

Een manier om de wereld aan te raken. De hardboiled tic van Tourette, Ineke van den Bergen	261
<i>Wanneer sport begint op de radio huil ik al, Pelle Sandstrak</i>	271
Een eenzame speurtocht. De bijzondere wereld van een autist, Michiel Hordijk	273
Kan het goede aan ziekte ontspringen? Epilepsie in 'De idioot' van Dostojevski, Wouter van Ewijk en Arko Oderwald	281
Een monsterlijke schaduw. Epilepsie gezien vanuit het kind, Tamar Oderwald	291
Epileptische aanval vanuit de temporaalkwab, Huub Beurskens	298
<i>De bekering van Saulus, Bijbel</i>	298

Gevoelens

Kunstmatig opgewekt. Over existentiële somberheid versus maakbaar gemoed, Wouter Schrover	303
Tenminste wel bijzonder. Over depressie als hersenziekte, Anne-Fleur van der Meer	311
<i>Angst, pijn en depressie, William Styron</i>	320

Het verwarde brein 8

Besproken werken 325

Auteurs en medewerkers aan dit boek 329

Verantwoording 331

Zakenregister 333

Namenregister 335